

LIETUVOS ADMINISTRACINIŲ GINČŲ KOMISIJOS PANEVĖŽIO APYGARDOS SKYRIUS

S P R E N D I M A S

2025 m. liepos 18 d. Nr. 21RE4- (AG4-106/21-2025)
Panevėžys

Lietuvos administracinių ginčų komisijos Panevėžio apygardos skyrius (toliau – Komisija), susidedantis iš Komisijos narių Remigijaus Kalašnyko, Vestos Šliogerytės (posėdžio pirmininkė) ir Karinės Zavgorodnajos (pranešėja), sekretoriaujant Natalijai Abuojei, dalyvaujant pareiškėjui (duomenys neskelbtini), atsakovės Panevėžio miesto savivaldybės administracijos įgaliotiems atstovams (duomenys neskelbtini) ir (duomenys neskelbtini),

2025 m. liepos 15 d. viešame Komisijos posėdyje žodinio proceso tvarka nuotoliniu vaizdo konferencijos būdu išnagrinėjo administracinį ginčą pagal pareiškėjo (duomenys neskelbtini) skundą atsakovei Panevėžio miesto savivaldybės administracijai dėl (duomenys neskelbtini) sprendimo Nr. (duomenys neskelbtini) panaikinimo bei įpareigojimo atlikti veiksmus.

Komisija

n u s t a t ė:

Pareiškėjas (duomenys neskelbtini) skundu prašo: panaikinti Panevėžio miesto savivaldybės administracijos Teritorijų planavimo ir architektūros skyriaus (toliau – Administracija) (duomenys neskelbtini) sprendimą Nr. (duomenys neskelbtini) „Dėl želdinio tvarkymo Kristaus Karaliaus katedros kapinėse šalia (duomenys neskelbtini) kapavietės“ (toliau – Sprendimas) ir įpareigoti Administraciją priimti naują teisės aktų reikalavimus atitinkantį sprendimą.

Pareiškėjas paaiškino, kad 2025 m. gegužės 13 d. kreipėsi su prašymu į Administraciją dėl pareiškėjo prižiūrimo kapo, esančio Ramygalos gatvės kapinėse Panevėžyje. 2025 m. birželio 11 d. elektroniniu paštu iš Administracijos gavo Sprendimą, kuriuo buvo atsisakyta nupjauti pareiškėjo prašomą medį.

Skunde pareiškėjas nurodė, kad medis griauna kapavietę. Dengiant kapą po poros metų plokštės nuslinktų bei padarytų žalą.

Pareiškėjo nuomone, jo prašymas buvo atmestas nepagrįstai, neįvertinus medžio daromos žalos, kuri detalčiai nurodyta Administracijai pateiktame pareiškėjo prašyme.

Atsakovė atsiliepimu į skundą prašo pareiškėjo skundą atmesti kaip nepagrįstą.

Administracija paaiškino, kad pareiškėjas 2025 m. gegužės 13 d. raštu kreipėsi į Administraciją prašydamas leisti kirsti, kitaip pašalinti iš augimo vietos Kristaus Karaliaus katedros kapinėse, Ramygalos g. šalia kapavietės Nr. (duomenys neskelbtini) augantį klevo medį, kurio skersmuo virš 20 cm, nes medžio šaknys ardo visą kapavietę. Administracija, išnagrinėjusi pareiškėjo prašymą, (duomenys neskelbtini) Sprendimu pateikė atsakymą, kuriame nurodė, kad priimtas sprendimas išsaugoti geros būklės brandų paprastąjį uosį.

Administracija nurodė, kad Lietuvos Respublikos želdynų įstatyme (toliau – ir Želdinių įstatymas) įtvirtinti bendrieji želdynų ir želdinių apsaugos, priežiūros ir tvarkymo, želdynų kūrimo ir želdinių veisimo principai. Minimio įstatymo 3 straipsnio 4 ir 5 punktuose numatyti šie principai: tęstinumo ir želdinių gerovės užtikrinimo.

Administracija išdėstė, kad Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008 m. kovo 12 d. nutarimu Nr. 206 „Dėl Kriterijų, kuriuos atitinkantys medžiai ir krūmai priskiriami saugotiniems želdiniams, patvirtinimo“ patvirtinti kriterijai, pagal kuriuos medžiai ir krūmai, augantys ne miškų ūkio paskirties žemėje, priskiriami saugotiniems taip pat priskirti saugotini medžiai ir krūmai, augantys ne miškų ūkio paskirties žemėje ir atitinkantys nutarimu patvirtintą bent vieną nurodytąjį kriterijų. Kriterijų priedo „Saugotinių medžių ir krūmų kriterijai“ 5 punkte nurodoma, kad kitos paskirties žemėje visuomeninės paskirties, rekreacinėse, bendrojo naudojimo, atskirųjų želdynų teritorijose 12 cm ir didesnio skersmens ažuolai, uosiai, klevai, skroblai, skirpstai, guobos, bukai, vinkšnos, pušys, eglės, maumedžiai, pocūgės, kėniai, beržai, juodalksniai, liepos, gluosniai, šermukšniai, riešutmedžiai, kaštonai, miškinės obelys, miškinės kriaušės priskiriami saugotiniems želdiniams.

Administracija paaiškino, kad Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2008 m. birželio 26 d. įsakymu Nr. D1-343 patvirtintų Želdinių atkuriamosios vertės įkainių antro priedo „Želdinių būklės vertinimas“ 2 punkte nurodoma, kad želdinių būklės vertinimui naudojama 5 balų skalė: 1 – gera, 2 – patenkinama, 3 – nepatenkinama, 4 – bloga, 5 – žuvęs želdinys.

Atsakovė nurodė, kad Administracijos atsakingas darbuotojas, įvertinęs pareiškėjo prašyme išdėstytas aplinkybes, nuvyko į kapinių teritoriją ir vietoje įvertino šalia kapavietės Nr. (duomenys neskelbtini) augančio medžio būklę. Vertinimo metu nustatyta, kad šalia kapavietės augantis paprastasis uosis yra 66 cm skersmens, jo būklė yra gera ir jis priskiriamas saugotiniems želdiniams. Kartu su atsiliepimu pateikiama želdinio foto nuotrauka.

Administracija pažymėjo, kad paprastasis uosis brandus, gyvybingas, kamieno pažeidimų, puvinio židinių neužfiksuota, medžio kamienas nesiremia į kapavietės statinius, šaknų paviršinis išsidėstymas nėra matomas, ryškesnis kapavietės apvado pamatų pasvirimas (laužimas) ir įtrūkimai formuojasi toje vietoje, kur yra žemėjantis žemės paviršiaus nuolydis. Kapavietės pamatai aptrupėję ir kitose kapavietės pusėse, kur medžiai neauga, todėl uosio šaknų poveikis kapavietės statiniams negali turėti įtakos.

Administracija paaiškino, kad įvertinus šias faktines aplinkybes bei aukščiau paminėtą teisinį reguliavimą, priimtas teisėtas ir pagrįstas sprendimas, išsaugoti geros būklės brandų paprastąjį uosį.

Administracija akcentavo, kad skundžiamame Sprendime buvo išsamiai išdėstytos teisės aktų nuostatos, kuriomis vadovaujantis buvo priimtas sprendimas dėl uosio išsaugojimo. Taip pat papildomai pareiškėjui buvo akcentuota, jog esamoje situacijoje, vykdant kapavietės statinių tvarkymo darbus, rekomenduojama estetiškai įkomponuoti saugotiną medį į bendrą kapavietės struktūrą.

Administracija pažymėjo, kad dėl medžio brandumo jo augimo sparta yra lėta, todėl tolimesnis neigiamas poveikis kapavietės statiniams yra mažai tikėtinas. Brandūs medžiai puošia kapines, atlieka kraštovaizdžio formavimo bei ekologines funkcijas, todėl su tokiais medžiais būtina elgtis itin atsakingai.

Skundžiamas Sprendimas išsamus, motyvuotas, pagrįstas teisės aktų nuostatomis bei su nagrinėjamu klausimu susijusiomis faktinėmis aplinkybėmis.

Skundas tenkinamas.

Byloje ginčas kilo dėl Administracijos Sprendimo, priimto išnagrinėjus pareiškėjo 2025 m. gegužės 13 d. prašymą, teisėtumo.

Bylos duomenimis nustatyta, kad pareiškėjas 2025 m. gegužės 13 d. kreipėsi į Administraciją su prašymu (prašymo registracijos Nr. (duomenys neskelbtini)) leisti kirsti, kitaip pašalinti iš augimo vietos, intensyviai genėti saugotinus želdinius privačiame, valstybiniame žemės sklype ar savivaldybės želdynų ir želdinių teritorijose – Kristaus Karaliaus katedros kapinėse,

Ramygalos g. Šiame prašyme pareiškėjas taip pat nurodė, kad šalia kapavietės Nr. (duomenys neskelbtini) auga didelis medis, klevas, skersmuo virš 20 cm, kurio šaknys ardo visą kapavietę.

Administracija, išnagrinėjusi pareiškėjo 2025 m. gegužės 13 d. prašymą, priėmė skundžiamą Sprendimą, kuriuo nusprendė išsaugoti geros būklės brandų paprastąjį uosį, t. y. iš esmės atsisakė išduoti leidimą pašalinti pareiškėjo prašomą nupjauti medį, esantį šalia kapavietės Nr. (duomenys neskelbtini).

Pareiškėjas, nesutikdamas su Sprendimu, Komisijos prašo jį panaikinti ir įpareigoti Administraciją priimti naują teisės aktų reikalavimus atitinkantį sprendimą.

Nagrinėjamu atveju iš pareiškėjo skundo turinio matyti, kad pareiškėjas nesutinka bei skundžia Sprendimą, nes mano, kad 2025 m. gegužės 13 d. prašymas buvo atmestas nepagrįstai, neįvertinus medžio daromos žalos.

Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos įstatymo 6 straipsnio, reglamentuojančio valstybinio aplinkos apsaugos valdymo sistema, 2 ir 3 dalyse įtvirtinta, kad aplinkos apsaugos valdymą savivaldybių teritorijose įstatymų nustatyta tvarka vykdo vietos savivaldos atitinkamos institucijos, kurios atsako už šio įstatymo joms priskirtų funkcijų vykdymą. To paties įstatymo 6 straipsnio 7 dalies 7 punkte įtvirtinta, kad savivaldybių institucijos, saugodamos aplinką, užtikrindamos vietos gyventojų teisę į švarią aplinką, gerindamos aplinkos kokybę savivaldybės teritorijoje ir organizuodamos aplinkos apsaugą ir gamtos išteklių naudojimą reglamentuojančių įstatymų ir kitų teisės aktų įgyvendinimą, be kita ko organizuoja ir (ar) vykdo savivaldybės želdynų ir želdinių teritorijose esančių želdynų ir želdinių apsaugą, priežiūrą ir tvarkymą, būklės stebėseną, naujų želdynų kūrimą ir želdinių veisimą, želdinių ir želdynų, neatsižvelgiant į žemės, kurioje jie yra, nuosavybės formą, inventorizavimą ir apskaitą, dendrologiškai, ekologiškai, estetiškai vertingus, kultūros paveldui ir kraštovaizdžiui reikšmingus medžius ir krūmus skelbia saugotinais želdiniais.

Vietos savivaldos įstatymo 6 straipsnio 26 punkte nustatyta, kad kraštovaizdžio, nekilnojamojo kultūros vertybių ir savivaldybės įsteigtų saugomų teritorijų tvarkymas ir apsauga, savivaldybės želdynų ir želdinių teritorijose esančių želdynų ir želdinių apsauga, priežiūra ir tvarkymas, būklės stebėseną, želdynų kūrimo ir želdinių veisimo organizavimas ir (ar) vykdymas, želdinių ir želdynų, neatsižvelgiant į žemės, kurioje jie yra, nuosavybės formą, inventorizavimas ir apskaita, atskirųjų želdynų žemės sklypų formavimo, šių sklypų kadastro duomenų nustatymo ir jų įrašymo į Nekilnojamojo turto kadastrą organizavimas yra savarankiškosios (Konstitucijos ir įstatymų nustatytos (priskirtos)) savivaldybių funkcijos.

Pagal bylai aktualios redakcijos Panevėžio miesto savivaldybės tarybos 2006 m. gruodžio 21 d. sprendimu Nr. 1-58-8 patvirtintose Panevėžio miesto kapinių tvarkymo taisyklėse (toliau – Kapinių taisyklės) nustatytą teisinį reglamentavimą, kapinėse augantys želdiniai prižiūrimi ir tvarkomi pagal Lietuvos Respublikos želdynų įstatymo ir kitų želdinių tvarkymą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimus, taip pat vadovaujantis Panevėžio miesto savivaldybės tarybos 2022 m. vasario 17 d. sprendimu Nr. 1-38 patvirtintomis Panevėžio miesto savivaldybės želdynų ir želdinių apsaugos taisyklėmis (toliau – Želdynų ir želdinių apsaugos taisyklės) (18 punktas).

Pagal Želdynų įstatymo 2 straipsnio 12 dalį, saugotini želdiniai – medžiai ir krūmai, atitinkantys Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintus augimo vietas, rūšies ir matmenų kriterijus, pagal kuriuos medžiai ir krūmai priskiriami saugotiniams, ir (ar) savivaldybės atstovaujamosios institucijos sprendimu saugotinais paskelbti dendrologiškai, ekologiškai, estetiškai vertingi, kultūros paveldui ir kraštovaizdžiui reikšmingi medžiai ir krūmai, kuriems kirsti, kitaip pašalinti iš augimo vietos ar intensyviai genėti reikalingas leidimas ar sprendimas, pagal šio straipsnio 25 dalį, želdynų ir želdinių apsauga – visuma veiksnių ir priemonių, kuriomis užtikrinamas želdynų kompozicijos, želdinių kiekio ir biologinės įvairovės išsaugojimas, želdinių gerovė, įskaitant želdynų ir želdinių apsaugą nuo neteisėto jų naikavimo, o pagal minimo straipsnio 28 dalį, želdynų ir želdinių tvarkymas – darbai, kuriais atkuriami, keičiami, atnaujinami želdynai, pavieniai želdiniai, želdynų statiniai ir įrenginiai, kai iškertama ar kitaip pašalinama iš augimo vietos arba papildoma naujais iki 20 procentų želdyno želdinių.

Pagal Želdynų įstatymo 4 straipsnio 2 dalies 1 punktą, Vyriausybė tvirtina kriterijus, kuriuos atitinkantys medžiai ir krūmai priskiriami saugotiniems želdiniams. Tokie kriterijai patvirtinti Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008 m. kovo 12 d. nutarimu Nr. 206 „Dėl Kriterijų, kuriuos atitinkantys medžiai ir krūmai priskiriami saugotiniems želdiniams, patvirtinimo“ (toliau – Saugotinių želdinių kriterijai).

Vadovaujantis Želdynų įstatymo 5 straipsnio 1 dalies 1 punktu, savivaldybių atstovaujamosios institucijos tvirtina savivaldybės želdynų ir želdinių apsaugos taisykles. Želdynų įstatymo 5 straipsnio 2 dalies 10 punkte nurodoma, kad savivaldybės vykdomosios institucijos kompetencija yra išduoti leidimus ir priimti sprendimus kirsti ar kitaip pašalinti iš augimo vietos ar intensyviai genėti saugotinus želdinius.

Želdynų įstatymo 13 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad saugotinus želdinius kirsti, kitaip pašalinti iš augimo vietos ar intensyviai genėti galima tik turint savivaldybės vykdomosios institucijos išduotą leidimą kirsti, kitaip pašalinti iš augimo vietos ar intensyviai genėti saugotinus želdinius (toliau – leidimas) ar vadovaujantis galiojančiu savivaldybės vykdomosios institucijos sprendimu dėl saugotinių želdinių kirtimo, kitokio pašalinimo iš augimo vietos ar intensyvaus genėjimo (toliau – sprendimas) ir sumokėjus savivaldybės vykdomosios institucijos pagal aplinkos ministro tvirtinamus Želdinių atkuriamosios vertės įkainius, kai šalinami Vyriausybės nustatytus kriterijus dėl augimo vietos, rūšies, matmenų ir būklės atitinkantys saugotini želdiniai, arba pagal savivaldybės atstovaujamosios institucijos sprendimu saugotinais paskelbtų želdinių atkuriamosios vertės įkainius, kai šios institucijos sprendimu yra nustatyti didesni šių želdinių atkuriamosios vertės įkainiai ir kai šalinami jos sprendimu saugotinais paskelbti želdiniai, apskaičiuotą želdinių atkuriamosios vertės kompensaciją. To paties straipsnio 2 dalyje nustatyti atvejai, kada saugotinus želdinius kirsti, kitaip pašalinti iš augimo vietos ar intensyviai genėti galima be leidimo ar sprendimo.

Vadovaudamasis Želdynų įstatymo 13 straipsnio 5 dalimi, privačios žemės sklypo savininkas, valdytojas ar naudotojas, ketinantis kirsti, kitaip pašalinti iš augimo vietos ar intensyviai genėti saugotinus želdinius, savivaldybės vykdomajai institucijai pateikia prašymą dėl leidimo išdavimo. Savivaldybės vykdomoji institucija, gavusi tinkamai užpildytą prašymą, per 20 darbo dienų nuo jo gavimo dienos patikrina, ar numatomas saugotinių želdinių kirtimas, kitoks pašalinimas iš augimo vietos ar intensyvus genėjimas neprieštarauja savivaldybės strateginiams plėtros ir veiklos planams, savivaldybės ir (ar) vietovės lygmens kompleksinio ir specialiojo teritorijų planavimo dokumentams, ir privačios žemės sklypo savininkui išduoda leidimą, kuriame nurodo želdinių atkuriamosios vertės kompensacijos dydį, arba, nustačiusi, kad numatomas saugotinių želdinių kirtimas, kitoks pašalinimas iš augimo vietos ar intensyvus genėjimas prieštarauja savivaldybės strateginiams plėtros ir veiklos planams, savivaldybės ir (ar) vietovės lygmens kompleksinio ir specialiojo teritorijų planavimo dokumentams, motyvuotai atsisako jį išduoti ir apie priimtą sprendimą raštu informuoja privačios žemės sklypo savininką <...>.

Panevėžio miesto savivaldybės teritorijoje ne miško žemėje esančių želdynų ir želdinių apsaugą, tvarkymą, priežiūrą, fizinių ir juridinių asmenų teises ir pareigas, sprendimų, leidimų atlikti saugotinių želdinių kirtimo, kitokio pašalinimo iš augimo vietos ar intensyvaus genėjimo darbus išdavimo, prašymų dėl želdinių atkuriamosios vertės kompensacijos dydžio perskaičiavimo nagrinėjimo ir sumokėtos želdinių atkuriamosios vertės kompensacijos grąžinimo tvarką reglamentuoja Želdynų ir želdinių apsaugos taisyklės (1 punktas).

Pagal Želdynų ir želdinių apsaugos taisyklių 17 punktą, saugotinus želdinius, augančius ne miško žemėje, galima kirsti, kitaip pašalinti iš augimo vietos ar intensyviai genėti tik turint saugotinių želdinių kirtimo, kitokio pašalinimo iš augimo vietos, intensyvaus genėjimo darbams savivaldybės priimtą sprendimą ar išduotą leidimą, be kurių šių želdinių kirtimas ar kitoks pertvarkymas laikomas savavališku.

Pagal Želdynų ir želdinių apsaugos taisyklių 24 punktą, medžiai ir krūmai, augantys Savivaldybės teritorijoje ne miško žemėje, priskiriami saugotiniams, jeigu jie atitinka Saugotinių želdinių kriterijus, patvirtintus augimo vietos, rūšies ir matmenų kriterijus, pagal kuriuos medžiai ir krūmai priskiriami saugotiniams.

Želdynų ir želdinių apsaugos taisyklių 33 punkte detalizuota leidimų išdavimo tvarka: fizinis ar juridinis asmuo pateikia Teritorijų planavimo ir architektūros skyriui argumentuotą Taisyklių 1 priede nustatytos formos prašymą kirsti, kitaip pašalinti iš augimo vietos ar intensyviai genėti saugotinus želdinius (toliau – prašymas) Savivaldybės priimamajame (toliau – Priimamasis) tiesiogiai arba elektroninėmis priemonėmis (33.1 papunktis); Teritorijų planavimo ir architektūros skyrius, gavęs tinkamai užpildytą prašymą, įvertina prašomų kirsti, kitaip pašalinti iš augimo vietos ar intensyviai genėti saugotinų želdinių būklę vietoje ir kirtimo, intensyvaus genėjimo priežastis, patikrina, ar numatomas saugotinų želdinių kirtimas, kitoks pašalinimas iš augimo vietos ar intensyvus genėjimas neprieštarauja Savivaldybės strateginiams plėtros ir veiklos planams, Savivaldybės ir (ar) vietovės lygmens kompleksinio ir specialiojo teritorijų planavimo dokumentams, apskaičiuoja pašalinamų želdinių atkuriamąją vertę ir rengia želdinių atkuriamosios vertės kompensacijos apskaičiavimo projektą, leidimo ar sprendimo projektą. Saugotinų želdinių būklė nustatoma pagal Ministro įsakymu nustatytus kriterijus (33.3 papunktis).

Saugotinų želdinių kriterijų priedo „Saugotinų medžių ir krūmų kriterijai“ 5 punkte nurodoma, kad kitos paskirties žemėje visuomeninės paskirties, rekreacinėse, bendrojo naudojimo, atskirųjų želdynų teritorijose 12 cm ir didesnio skersmens ąžuolai, uosiai, klevai, skroblai, skirpstai, guobos, bukai, vinkšnos, pušys, eglės, maumedžiai, pocūgės, kėniai, beržai, juodalksniai, liepos, gluosniai, šermukšniai, riešutmedžiai, kaštonai, miškinės obelys, miškinės kriaušės priskiriami saugotiniams želdiniams.

Pagal Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2008 m. birželio 26 d. įsakymu Nr. D1-343 patvirtintų Želdinių atkuriamosios vertės įkainių antro priedo „Želdinių būklės vertinimas“ (toliau – Ministro įsakymas) 1 punktą, želdinių būklė vertinama apibendrinant kelis rodiklius: genėjimo intensyvumo laipsnį, defoliacijos laipsnį, ligų intensyvumą, kenkėjų gausumą ir želdinio pažeidimo laipsnį, medžio kamieno (žievės) mechaninio pažeidimo intensyvumą, o pagal šio priedo 2 punktą, būklės vertinimui naudojama 5 balų skalė: 1 – gera, 2 – patenkinama, 3 – nepatenkinama, 4 – bloga, 5 – žuvęs želdinys.

Apibendrinat aukščiau aptartą teisinį reguliavimą, darytina išvada, kad viena iš savarankiškų savivaldybių funkcijų yra savivaldybės teritorijoje esančių želdynų, želdinių apsauga, priežiūra ir tvarkymas. Įstatymu savivaldybių atstovaujamosios institucijoms suteikta teisė tvirtinti savivaldybės želdynų ir želdinių apsaugos taisykles. Vadovaujantis aukščiau pacituotų teisės aktų nuostatomis, darytina išvada, jog medžiai ir krūmai, augantys savivaldybės teritorijoje ne miško žemėje ir atitinkantys nustatytus Saugotinų želdinių kriterijus, priskiriami saugotiniams želdiniams. Saugotinus želdinius kirsti, kitaip pašalinti iš augimo vietos ar intensyviai genėti galima tuo atveju, jeigu yra priimtas savivaldybės vykdomosios institucijos sprendimas dėl saugotinų želdinių kirtimo, kitokio pašalinimo iš augimo vietos ar intensyvaus genėjimo bei sumokėjus nustatyto dydžio rinkliavą, arba turint savivaldybės išduotą leidimą kirsti, kitaip pašalinti iš augimo vietos ar intensyviai genėti saugotinus želdinius. Iš to seka, kad leidimų kirsti, kitaip pašalinti iš augimo vietos ar intensyviai genėti saugotinus želdinius išdavimas yra priskirtinas savivaldybės vykdomosios institucijos kompetencijai. Įgyvendinama minėta nuostata dėl leidimo kirsti, kitaip pašalinti iš augimo vietos ar intensyviai genėti saugotinus želdinius išdavimo, savivaldybės įgaliota institucija, nagrinėdama asmenų prašymus dėl leidimo išdavimo, vadovaujasi Saugotinų želdinių kriterijais ir vertina prašomo nukirsti želdinio būklę, apibendrinant kelis rodiklius: genėjimo intensyvumo laipsnį, defoliacijos laipsnį, ligų intensyvumą, kenkėjų gausumą ir želdinio pažeidimo laipsnį, medžio kamieno (žievės) mechaninio pažeidimo intensyvumą. Be kita ko, vadovaujantis Saugotinų želdinių kriterijais, kitos paskirties žemėje visuomeninės paskirties, rekreacinėse, bendrojo naudojimo, atskirųjų želdynų teritorijose 12 cm ir didesnio skersmens uosiai priskiriami saugotiniams želdiniams.

Saugotinų želdinių kriterijų 2 punkte nurodytos išimtys, pagal kurias medžiai ir krūmai nepriskiriami saugotiniams želdiniams. Medžiai ir krūmai be kita ko nepriskiriami saugotiniams želdiniams, jeigu jie yra: medžiai ir krūmai, augantys ant pastatų stogų, pamatų ar kitų jų dalių, inžinerinių statinių (išskyrus medžius, esančius kelio juostoje) (Saugotinų želdinių kriterijų 2.3.1 papunktis).

Nagrinėjamo administracinio ginčo kontekste pastebėtina, kad pareiškėjas 2025 m. gegužės 13 d. prašymą leisti kirsti ar kitaip pašalinti šalia kapavietės Nr. (duomenys neskelbtini), kurios prižiūrėtojas yra pareiškėjas, augantį brandų medį (paprastąjį uosį), grindė būtent medžio daroma žala, t. y. konkrečiai tuo aspektu, kad medžio šaknys ardo kapavietę Nr. (duomenys neskelbtini).

Administracija skundžiamu Sprendimu informavo pareiškėją, kad buvo apžiūrėtas Kristaus Karaliaus katedros kapinėse bendro naudojimo teritorijoje šalia Nr. (duomenys neskelbtini) kapavietės augantis medis (rūšis – paprastasis uosis) bei įvertinta esama situacija. Administracija pranešė, kad vadovaujantis Saugotinių želdinių kriterijų priedo „Saugotinių medžių ir krūmų kriterijai“ 5 punktu, šalia Nr. (duomenys neskelbtini) kapavietės augantis paprastasis uosis (66 cm skersmens) yra priskiriamas saugotiniams želdiniams bei vadovaujantis Ministro įsakymu patvirtintu 2 priedu „Želdinių būklės vertinimas“ yra geros būklės. Administracija pažymėjo, kad nors buvo pastebėta, kad ties medžio kamieniu yra šiek tiek pakeltas bei aptrupėjęs Nr. (duomenys neskelbtini) kapavietės apvadas, medžio pašalinimas nepadėtų atstatyti kapavietės statinių į pradinę būklę. Administracija pateikė pareiškėjui rekomendaciją, vykdant kapavietės statinių tvarkymo darbus, estetiškai įkomponuoti saugotiną medį į bendrą kapavietės struktūrą. Administracija pažymėjo, kad dėl medžio brandumo jo augimo sparta yra lėta, todėl tolimesnis neigiamas poveikis kapavietės statiniams yra mažai tikėtinas. Administracija atkreipė dėmesį, kad brandūs medžiai puošia kapines, atlieka kraštovaizdžio formavimo bei ekologines funkcijas, todėl su šiais medžiais reikia elgtis ypatingai atsakingai.

Sistemiškai įvertinus pareiškėjo 2025 m. gegužės 13 d. prašymo bei skundžiamo Sprendimo turinį, sprendžiama, kad atsakovė skundžiamame Sprendime iš esmės išdėstė faktines aplinkybes bei argumentus dėl medžio (rūšis – paprastasis uosis) būklės, tačiau visiškai nevertino bei nepasisakė dėl pareiškėjo 2025 m. gegužės 13 d. prašyme išdėstyto konkretaus argumento, jog šalia kapavietės Nr. (duomenys neskelbtini) augantis brandus medis daro žalą, t. y. ardo kapavietę Nr. (duomenys neskelbtini) (jos apvadą). Būtent šiuo argumentu pareiškėjas iš esmės grindė prašymą leisti kirsti, kitaip pašalinti iš augimo vietos medį, augantį šalia kapavietės Nr. (duomenys neskelbtini).

Pabrėžtina, kad kartu su atsiliepimui atsakovė Komisijai pateikė pareiškėjo 2025 m. gegužės 13 d. prašymo su priedu kopiją. Konkrečiai, AB „Panevėžio specialus autotransportas“, t. y. Kristaus Karaliaus katedros kapinių prižiūrėtojo, išduotą 2025-07-07 pažymą apie kapavietę, kurioje įrašyta informacija, kad „šalia kapavietės auga didelis klevas, kurio šaknys ardo visą kapavietę“. Bylos nagrinėjimo Komisijos posėdžio metu tiek pareiškėjas, tiek atsakovės atstovė patvirtino faktinę aplinkybę, jog šį pažymą Administracijai buvo pateikta kartu su pareiškėjo 2025 m. gegužės 13 d. prašymu. Nagrinėjamu atveju iš skundžiamo Sprendimo turinio negalima nustatyti, kad, nagrinėjant pareiškėjo 2025 m. gegužės 13 d. prašymą, minėta AB „Panevėžio specialus autotransportas“ 2025-07-07 pažyma apie kapavietę bei joje nustatyta informacija buvo įvertinta, kadangi skundžiamame Sprendime dėl šio dokumento ir jame Kristaus Karaliaus katedros kapinių prižiūrėtojo konstatuotos konkrečios faktinės aplinkybės, pasisakyta nebuvo.

Taip pat atkreiptinas dėmesys, jog skundžiamame Sprendime atsakovė nors ir netiesiogiai, bet užsimena apie medžio kapavietei Nr. (duomenys neskelbtini) padarytą žalą, nurodant, jog buvo pastebėta, „kad ties medžio kamieniu yra šiek tiek pakeltas bei aptrupėjęs (duomenys neskelbtini) kapavietės apvadas, tačiau medžio pašalinimas nepadėtų atstatyti kapavietės statinių į pradinę būklę“, „dėl medžio brandumo jo augimo sparta yra lėta, todėl tolimesnis neigiamas poveikis kapavietės statiniams yra mažai tikėtinas“. Tokių atsakovės išdėstytų argumentų kontekste Komisija pažymi, jog akivaizdu, kad medžio pašalinimas nepadės atstatyti kapavietės statinių į pradinę būklę, tačiau tai tiesiogiai patvirtina medžio padarytą žalą kapavietei Nr. (duomenys neskelbtini) ir atitinkamai atsakovės nepakankamą veikimą sprendžiant dėl medžio pašalinimo ar kt., egzistuojant pačios Administracijos nustatytai aplinkybei dėl kapavietės apvado išardymo. Be to, kaip menamas ir hipotetinis vertinamas atsakovės argumentas, jog „<...> dėl medžio brandumo jo augimo sparta yra lėta, todėl tolimesnis neigiamas poveikis kapavietės statiniams yra mažai tikėtinas“.

Tokiu būdu, nagrinėjamu atveju susiklostė situacija, kuomet atsakovė, kuri yra viešojo administravimo subjektas, ir kuri yra atsakinga už želdinių (medžių) tvarkymą bei priežiūrą, iš esmės nustatiusi faktinę aplinkybę, jog „ties medžio kamieniu yra šiek tiek pakeltas bei aptrupėjęs (duomenys neskelbtini) kapavietės apvadas“, nevertino bei faktiškai nepasisakė dėl medžio kapavietei Nr. (duomenys neskelbtini) padarytos / daromos žalos, o pasiūlė pareiškėjui atlikti statinių tvarkymo darbus, estetiškai įkomponuojant saugotiną medį į bendrą kapavietės struktūrą, bei remiantis hipotetinėmis prielaidomis tikėtis, jog ateityje žala nebus daroma, kas iš esmės nesiderina su gero viešojo administravimo principu.

Bylos nagrinėjimo Komisijos posėdžio metu pareiškėjas paaiškino, kad kapavietės Nr. (duomenys neskelbtini) pažeidimai atsirado senai, šalia augančio medžio šaknys kelia kapavietės pamatus į viršų, ardo juos bei pačios kapavietės apvadus (šonines sienes). Pareiškėjo teigimu, šalia kapavietės Nr. (duomenys neskelbtini) augančio medžio šaknys yra išsidėsčiusios visos kapavietės masteliu, o pareiškėjas turi sistemingai atlikti šaknų pašalinimo (iškasimo) bei grunto užpylimo darbus.

Atitinkamai atsakovės atstovė bylos nagrinėjimo Komisijos posėdžio metu nurodė, kad, nagrinėjant pareiškėjo 2025 m. gegužės 13 d. prašymą, buvo nuvykta į vietą bei, remiantis teisės aktų nuostatomis, įvertinta medžio būklė, o taip pat atlikta vizualinė situacijos apžiūra vietoje. Atsakovės atstovė be kita ko paaiškino, jog buvo įvertinta faktinė medžio būklė, paviršinių šaknų išsidėstymas / neišsidėstymas, taip pat apžiūrėta, ar medžio kamienas tiesiogiai liečiasi su kapaviete (statiniais). Atsakovės įgalios atstovės teigimu, nebuvo nustatyta aiškių požymių, jog medžio šaknys ardo kapavietę Nr. (duomenys neskelbtini), taigi kapavietės pažeidimai galimai atsirado dėl kapavietės pamatų netinkamo, nekokybiško įrengimo, gamtinio reljefo (šalia esančio nuolydžio).

Komisija, įvertinusi bylos nagrinėjimo Komisijos posėdžio metu bylos šalių išsakytus argumentus, pažymi, kad atsakovė, atlikdama pareiškėjo 2025 m. gegužės 13 d. prašymo nagrinėjimo veiksmus, apsiribojo tik situacijos vizualine apžiūra vietoje bei medžio būklės vertinimu, tačiau neatliko jokių instrumentinių tyrimų ar kt. bei atitinkamai nekonstatavo konkrečių faktinių aplinkybių, kurios aiškiai ir nedviprasmiškai patvirtintų, kokios priežastys sąlygoja kapavietės Nr. (duomenys neskelbtini) pažeidimus, ir tokiu būdu faktinėmis aplinkybėmis ir konkrečiais įrodymais pagrįstą savo poziciją, jog kapavietė nėra ardoma medžio šaknų.

Pabrėžtina, jog Kapinių taisyklių 18 punkte įtvirtinta, kad Kapavietėse nerekomenduojama sodinti miškams įveisti skirtų ir kitų stambią šaknų ir šakų sistemą turinčių medžių (išskyrus jų svyrrokuines ir žemaūges formas) rūšių.

Kaip jau minėta šiame Komisijos sprendime, aukščiau aptartas teisinis reglamentavimas leidžia daryti išvadą, kad savivaldybės teritorijoje augančių medžių priežiūra yra savivaldybių funkcija, kurios įgyvendinimas išsamiai reglamentuotas teisės aktu, todėl savivaldybė turi pareigą prižiūrėti medžius ir krūmus. Už šios pareigos nevykdymą bei dėl to atsiradusią žalą, esant kitoms civilinės atsakomybės sąlygoms, kyla civilinė atsakomybė.

Nagrinėjamo ginčo kontekste taip pat pažymėtina, jog atsakovė atsiliepime į pareiškėjo skundą papildomai argumentavo, kad „<...> paprastasis uosis brandus, gyvybingas, kamieno pažeidimų, puvinio židinių neužfiksuota, medžio kamienas nesiremia į kapavietės statinius, šaknų paviršinis išsidėstymas nėra matomas, ryškesnis kapavietės apvado pamatų pasvirimas (laužimas) ir įtrūkimai formuojasi toje vietoje, kur yra žemėjantis žemės paviršiaus nuolydis. Kapavietės pamatai aptrupėję ir kitose kapavietės pusėse, kur medžiai neauga, todėl uosio šaknų poveikis kapavietės statiniams negali turėti įtakos“. Taigi, iš esmės tiek atsiliepime, tiek bylos nagrinėjimo Komisijos posėdžio metu, pateikė kitokia poziciją, kuri skiriasi nuo Sprendime išdėstytos Administracijos pozicijos. Be to, pabrėžtina, kad, kaip yra pažymėjęs LVAT, kilus ginčui teisme dėl individualaus administracinio akto, kuris yra be jokių motyvų, tokį aktą priėmusio viešojo administravimo subjekto (atsakovo) pozicija, kad jis atitinkamu procesiniu būdu (atsiliepime į pareiškėjo skundą, paaiškinimuose teismo posėdžio metu ir pan.) bando nurodyti tokio akto motyvus, teismui (šiuo atveju Komisijai) negali būti pagrindas į tai atsižvelgti, nes, kaip jau buvo

minėta Viešojo administravimo įstatymo 8 straipsnio 1 ir 2 dalies reikalavimai turi išpildyti priimant individualų administracinį aktą. Skundžiamo individualaus akto priėmimo motyvų nurodymas teismo proceso metu (jei jie nėra nurodyti priimtame akte) negali būti vertinamas ir neturi įtakos nemotyvuoto akto teisėtumo ir pagrįstumo vertinimui (žr., pvz., *LVAT 2013-06-13 sprendimą administracinėje byloje Nr. A⁵⁰²-940/2013*; *LVAT 2016-12-22 sprendimą administracinėje byloje Nr. A-2074-146/2016*).

Sprendžiant dėl pareiškėjo prašomo panaikinti Sprendimo pagrįstumo, taip pat pažymėtina, kad atsakovė yra viešojo administravimo subjektas, todėl jos veiklai taikytinos ir Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo (toliau – VAI) normos, kurios, be kita ko, garantuoja teisę į įstatymais pagrįstą ir objektyvų asmenų prašymų ir skundų nagrinėjimą (VAI 1 straipsnis).

Viešojo administravimo subjekto sprendimai turi atitikti VAI 10 straipsnio 5 dalies nuostatas. Vadovaujantis VAI 10 straipsnio 5 dalies 1–8 punktais, administraciniame sprendime turi būti nurodyta, be kita ko, atliekamas tvarkomasis veiksmas arba asmenims nustatytos teisės ir (ar) pareigos (4 punktas), administracinio sprendimo teisinis ir faktinis pagrindas ar kitos administraciniam sprendimui įtakos turėjusios aplinkybės (5 punktas), administracinio sprendimo motyvai (6 punktas).

Aiškindamas ankstesnės VAI redakcijos 8 straipsnio, reglamentavusį individualiam administraciniam aktui keliamus reikalavimus (aktualios VAI redakcijos 10 straipsnio 5 dalis), LVAT savo jurisprudencijoje yra konstatavęs, kad VAI 8 straipsnio nuostatos reiškia, kad akte turi būti nurodomi pagrindiniai faktai, argumentai ir įrodymai, pateikiamas teisinis pagrindas, kuriuo viešojo administravimo subjektas rėmėsi priimdamas administracinį aktą; motyvų išdėstymas turi būti adekvatus, aiškus ir pakankamas. Ši teisės norma siejama su teisėtumo principu, pagal kurį reikalaujama, kad viešojo administravimo subjektai savo veikla nepažeistų teisės aktų, kad jų sprendimai būtų pagrįsti, o sprendimų turinys atitiktų teisės normų reikalavimus (*LVAT 2010 m. lapkričio 15 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. A⁵⁵⁶-15/2010*). Administracinio sprendimo priėmimo faktinis pagrindas ir individuali argumentacija turi būti žinomi ne tik viešojo administravimo subjektui, priimančiam sprendimą, bet ir asmeniui, kurio atžvilgiu jis priimamas. Individualus administracinis aktas paprastai turi būti toks, kad iš jo būtų galima suprasti visuomeninių santykių esmę, subjektus, dalyvaujančius šiuose santykiuose, kad būtų aiškus tų visuomeninių santykių teisinis kvalifikavimas. Visiškai nesilaikant minėtų nuostatų ar tai darant tik iš dalies, paprastai kyla pagrįsta abejonė dėl tokio administracinio akto teisėtumo bei pagrįstumo (*LVAT 2013 m. lapkričio 21 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A⁵⁰²-2124/2013*). LVAT praktikoje taip pat yra pažymėta, kad formaliai ir biurokratiškai vykdomos viešojo administravimo funkcijos nesiderina su gero administravimo principu (pvz., *LVAT 2015 m. birželio 25 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-2150-492/2015*).

Komisija, įvertinusi byloje nustatytas aplinkybes ir ginčui aktualų teisinį reglamentavimą, prieina prie išvados, kad Administracija neužtikrino visapusiško ir objektyvaus pareiškėjo 2025 m. gegužės 13 d. prašymo išnagrinėjimo, neįvertino minėto pareiškėjo prašymo išnagrinėjimui reikšmingų faktinių aplinkybių ir atitinkamai priėmė hipotetinio, menamo pobūdžio argumentais grindžiamą Sprendimą. Tokie atsakovės veiksmai nesiderina su gero viešojo administravimo principu, faktinėmis aplinkybėmis ir teisės normomis pagrįsto, argumentuoto, motyvuoto Sprendimo priėmimu bei pažeidžia pareiškėjo teisę į išsamų, objektyvų prašymo išnagrinėjimą.

Remdamasi aukščiau išdėstyta, Komisija sprendžia, kad yra teisinis ir faktinis pagrindas naikinti Sprendimą bei įpareigoti atsakovę teisės aktų nustatyta tvarka ir terminais iš naujo išnagrinėti pareiškėjo 2025 m. gegužės 13 d. prašymą ir priimti teisės aktų reikalavimus atitinkantį administracinį sprendimą.

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymo 19 straipsniu, 20 straipsnio 1 dalies 3 punktu, 22 straipsniu, Komisija

n u s p r e n d ž i a:

Pareiškėjo (duomenys neskelbtini) skundą tenkinti.

Panaikinti Panevėžio miesto savivaldybės administracijos Teritorijų planavimo ir architektūros skyriaus (duomenys neskelbtini) sprendimą Nr. (duomenys neskelbtini) „Dėl želdinio tvarkymo Kristaus Karaliaus katedros kapinėse šalia (duomenys neskelbtini) kapavietės“.

Įpareigoti Panevėžio miesto savivaldybės administraciją teisės aktų nustatyta tvarka ir terminais iš naujo išnagrinėti pareiškėjo 2025 m. gegužės 13 d. prašymą ir priimti teisės aktų reikalavimus atitinkantį administracinį sprendimą.

Sprendimą per vieną mėnesį nuo sprendimo priėmimo bylos šalys turi teisę skusti Regionų administraciniam teismui Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatyme nustatyta tvarka.

Komisijos posėdžio pirmininkė

Vesta Šliogerytė

Komisijos nariai

Remigijus Kalašnykas

Karine Zavgorodnaja